

The background of the slide is a blurred image of a musical score. A pencil is shown pointing to a specific staff of music. The text is overlaid on this background.

Rizikómagatartás zeneművészeti szakgimnazisták körében

HuCER 2021

Héjja Bella Emerencia

Egészségmagatartási összetevők

- egészségmagatartás: viselkedésformák, amiket az egyén azért tesz, hogy fenntartsa, megóvja egészségi állapotát vagy egy betegségből való kigyógyulását elősegítse. Az egészséges élet feltétele a tudatos egészségmegőrzés (Fodor, 2013)
- egészségkárosító magatartások → kortárs csoportba való beilleszkedés vagy a függetlenedés kifejezése (Silbereisen, 1988)

Dohányzás

- serdülők okai:
  - megnyugtatja őket
  - a barátaik is ezt teszik (Harjó, 2014)
- nemek szerint: fiataloknál lányok, felnőtteknél a férfiak dohányoznak többet (WHO, 2009)
- iskolatípus: érettségit adó intézményekben kevesebb
- településtípus: tanyán, községben vagy faluban élő diákok körében magasabb a kipróbálások aránya (KSH, 2014).

Alkoholfogyasztás

- nemek közötti eltérés nem mindig egyértelmű
- életkor növekedtével egyre többen (Wormington, Aderson és Corpus, 2011)
- pozitív életpálya védőfaktor használatában
- barátok hatása - lerészegedés
(Murányi-Kovács és Kabainé, 2003; Pikó, 2001, 2007)
- protektív tényező: ép családszerkezet, szülő magasabb iskolai végzettsége (Barabásné, 2008; Elekes, 2007, Skultéti és Pikó, 2006)

Tudatállapot-módosító szerek/narkománia

- szociális készségek deficitjei, kortársak, barátok hatása (Hajduska, 2003; Pikó, 2007)
- protektív: jövőorientált, én-hatékonyság magas szint, konkrét élelcélok (Seligman, 2002 idézi Pikó, 2007)
- szimbólum-modell: felnőttek utánzása (Pikó, 2007; Várkonyi, 2011)

A kutatás bemutatása

- önkitöltős papír alapú kérdőíves felmérés: 2019-2020
- kitöltők száma: 860 fő (N=860)
  - zeneművészeti szakgimnazista 345 fő
  - képző- és iparművészeti szakgimnazista 205 fő
  - általános tantervű gimnazista 310 fő
- kvantitatív elemzés: SPSS statisztikai program
- 12 város

Alkalmazott kérdőív

- *Egészséggel kapcsolatos attitűdök kérdőív rövidített változat*
- Nagy Beáta és Kovács Karolina Eszter (2016, Debrecen)
- 35 állítás, 10 alskála

Megbízhatóság

Alskálák	Cronbach alfa
dohányzás	0,710
alkohol	0,682
szerhasználat	0,633

- A kétváltozós összefüggések megállapítása során Kruskal-Wallis próba
- Három, vagy több változós összefüggések vizsgálatához Mann-Whitney próba
- Klaszterek vizsgálata során: Spearman-féle rangkorreláció
- Monotonitás: Jonckhree-Terpstra próba

Dohányzás

- Évfolyammal romlik ($p \leq 0,05$) → legnagyobb változás a képző- és iparművészetisek között
- Nemek között nem tapasztalható eltérés
- Gimnazisták között a legkevesebb
- Szülők tanulással kapcsolatos támogatása protektív tényező, a barátok lelki támasza épp ellenkezőleg hat

Alkoholfogyasztás

- Évfolyammal romlik ($p \leq 0,001$), minden iskolatípus esetén
- Fiúk alkoholfogyasztása jelentősebb ($p \leq 0,001$)
- Anya alacsony iskolai végzettsége protektív tényező → a szakirodalmi adatok néhol megerősítik (Balázs és Pikó, 2013), máskor ellentmondanak ezzel (Elekes, 2014; Skultéti és Pikó, 2006; Székely és mtsai, 2013)

- A jobb anyagi körülmények között magasabb az alkoholfogyasztás ($p \leq 0,001$)
- Szülők tanulással kapcsolatos támogatása protektív tényező, a barátok lelki támasza épp ellenkezőleg hat ($p \leq 0,001$)

Szerhasználat

- Zenészek között kis javulás 11. osztályra, másik két iskolatípusban jelentős romlás
- Érettségivel rendelkező apák protektív hatása (Elekes, 2005) → szerhasználat és dohányzás kapcsán a szülők hatása egyre kevésbé jelentős (Inchley és mtsai, 2020)

- Szubjektív anyagi jólét szerint minél gazdagabbnak ítélik meg magukat, annál magasabb a szerhasználat aránya ($p \leq 0,05$)
- Család tanulási, tanár lelki támasza protektív tényező

szubjektív anyagi jólét	Fő	Rang átlag
gazdag	17	309,97
viszonylag jómódú	314	377,58
átlagos	441	400,29
szegény	8	528,88
Összesen	780	

Összegzés - zenészek

- Az aspirációs index szerint a 11. évfolyamosok számára fontos életcélként szerepel az egészséges élet → de ez a tettek szintjén nem jelenik meg (akárcsak: Kovács Karolina Eszter, 2018)
- Dohányzás terén a zenészek a gimnazistákhoz hasonlítanak (évfolyam szerint nem romlik jelentősen az eredmény)
- Alkoholfogyasztás terén a többi iskolatípusban jelentősebb romlás figyelhető meg, de a zenészek között is megjelenik
- Szerhasználat terén egyedül a zenészek között nem figyelhető meg számottevő romlás az idő múlásával

Köszönöm szépen a
megtisztelő figyelmet!

hejja.bella@mte.eu